

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2017/18:4176

av Tomas Tobé m.fl. (M, L, C, KD)

med anledning av prop. 2017/18:231 Ny kamerabevakningslag

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att avskaffa tillståndsplikten för Polismyndighetens och andra brottsbekämpande myndigheters kamerabevakning genom att undanta dessa myndigheters kamerabevakning från kamerabevakningslagen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Situationen inom svensk polis är ansträngd. Utsattheten för brott mot enskild person ökar. Gängvåldet har nått rekordnivåer och narkotikaförsäljning sker på många platser på öppen gata. Polismyndigheten behöver bättre verktyg för att möta brottsligheten och är tydlig med att kamerabevakning är av stor betydelse för att bekämpa brott.

Kamerabevakning är ett viktigt verktyg för att öka den enskildes känsla av trygghet och för att klara upp brott. Rätt använd fungerar kamerabevakning som ett verkningsfullt komplement till andra åtgärder, däribland en stark och kontinuerlig polis närvaro. Med bevakningskameror får polisen fram mer bevisning, kriminella kan lagföras och vi kan få ett bättre förebyggande arbete.

Förslaget till ny kamerabevakningslag medför flera förenklingar och förbättringar, bl.a. vad avser enskildas och företags möjligheter till kamerabevakning av fastigheter, butiker och kontor. Riksdagen fattade i december 2017, efter förslag från Alliansen, beslut om ett skarpt tillkännagivande till regeringen om att kravet på att polisen ska söka tillstånd för kameraövervakning ska tas bort och ersättas av en anmälningsplikt senast i samband med lagens ikraftträdande, som enligt utredningen föreslogs till den 25 maj 2018. Regeringen valde dock att bortse från riksdagens krav och har, utöver att försena ikraftträdandet till den 1 augusti 2018, valt att lägga frågan om polisens kamerabevakning i en utredning som ska redovisas först efter lagens ikraftträdande. Det innebär att förbättrade möjligheter för polisen att bedriva kamerabevakning fortsatt inte tillgodoses.

Regeringens hantering av frågan medför att en snabb och verkningsfull omreglering av den nya kamerabevakningslagen är nödvändig. När regeringen nu lägger fram en ny kamerabevakningslag utan möjlighet för polisen att bedriva kamerabevakning utan tillståndsplikt aktualiseras på nytt frågan om hur tillståndsplikten bäst avskaffas. Polismyndigheten har i ett yttrande till utredningen som ligger till grund för den nya lagstiftningen fört fram att det egentligen inte finns skäl att i kamerabevakningslagen reglera Polismyndighetens kamerabevakning.

Mot bakgrund av detta föreslår vi att tillståndsplikten för Polismyndighetens och andra brottsbekämpande myndigheters kamerabevakning avskaffas genom att dessa myndigheters kamerabevakning undantas från kamerabevakningslagen. Att undanta Polisen från kamerabevakningslagens tillämpningsområde innebär inte att bevakningen blir oreglerad och därmed alltid tillåten, eftersom bl.a. reglerna som finns i dataskyddsförordningen, dataskyddslagen och brottsdatalagen kommer att vara tillämpliga på dessa myndigheters kamerabevakning.

I dessa lagar uppställs en rad krav på integritetshänsyn i den form av personuppgiftsbehandling som polisens kameraövervakning innebär. Enligt brottsdatalagen kommer krav bl.a. att ställas på myndigheternas kamerabevakning vad gäller nödvändigheten och syftet med den behandling av personuppgifter som kamerabevakningen innebär. Dataskyddsförordningen medför bl.a. krav på en bedömning av vilka konsekvenser behandlingen av personuppgifter kan få och vilka åtgärder som behövs för att minska riskerna. Datainspektionen kan dessutom utdöma en sanktionsavgift för den som bryter mot förordningens regler. Det finns mot denna bakgrund inte längre några skäl för att vi i Sverige ska fortsätta ställa upp tillkommande krav på förhandstillstånd för polisens och andra brottsbekämpande myndigheters kamerabevakning, utöver det skydd för den personliga integriteten som nyss nämnd lagstiftning innebär. Vi bör i stället sätta tilltro till att polisen och andra brottsbekämpande myndigheter, likaväl som privata aktörer, på eget ansvar kan tillämpa gällande regler om integritetsskydd och hantera bl.a. nödvändighets- och proportionalitetsavvägningar inför en kameraanvändning.

Vårt förslag skulle innebära att Sverige får en reglering av polisens kameraövervakning som liknar de allra flesta andra länder inom EU. Det vill säga samma legala krav skulle gälla för svensk polis som för polisen i andra EU-länder. Förutom Sverige är Danmark ett av få länder i EU som har en särskild lag om kamerabevakning. I Norge finns vissa bestämmelser om kamerabevakning i motsvarigheten till den svenska personuppgiftslagen medan det i Finland helt är den generella personuppgiftsregleringen som tillsammans med straffrättslig lagstiftning avgör vilken kamerabevakning som är tillåten. Bland dessa länder är det bara Sverige som har särskilda regler tillstånd för kamerabevakning.

Till skillnad från den av regeringen föreslagna kamerabevakningslagen innebär vårt förslag att Polismyndigheten och övriga brottsbekämpande myndigheter inte längre kommer att behöva ansöka om tillstånd för kameraövervakning. Regeringen bör snarast återkomma till riksdagen med ett sådant förslag.

Tomas Tobé (M)

Roger Haddad (L)

Johan Hedin (C)

Andreas Carlson (KD)